Pamięć czasu — malarstwo w czasach bankructwa duchowego

Kup książkę

Lech Kołodziejczyk

Pamięć czasu — malarstwo w czasach bankructwa duchowego

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego — Katowice 2020

Kup książkę

Recenzent
Janusz Karbowniczek

Kup książkę

Spis treści

Część I

Eseje, uwagi, komentarze, refleksje

9 Imperatyw twórczy — pytania, refleksje
11 Uporządkowana rzeczywistość malarska jako ekwiwalent postawy twórczej
15 Wyczerpanie a kreacja
21 Aktywność twórcza
25 Obraz malarski jako emanacja potrzeby intymności
29 Symetria — nieprzystawalność do współczesnego świata
32 Utracona pierwotność — mit romantycznej naiwności
34 Obraz malarski jako miejsce rodzenia się znaczeń
36 Redukcja — nieosiągalny fetysz współczesności
40 Obraz malarski w kulturze masowej
45 Doznanie i przeżycie estetyczne dawniej i obecnie
49 Odwaga tworzenia — twórczość jako spotkanie
56 Labirynt — odnajdywanie drogi
58 Urzeczywistnianie własnego „Ja”
61 Podziw i ciekawość
63 Dramat wielokrotności
65 Pusta przestrzeń
70 Obraz malarski — czas — odbiór
71 Akt kreacji a bliskość formy
74 Intencje a odbiór
78 Radość tworzenia

Kup książkę

Część II

O moim malarstwie

89 Materia malarska a przestrzeń duchowa — pamięci Profesora Zygmunta Lisa
92 *Fantomanie* — początek lat 80.
95 Moje pejzaże wewnętrzne
99 Bez taryfy ulgowej — obrazy wyobrażeniowe
102 *Wirtualne Ikony* — potrzeba *sacrum*
106 Na marginesie — skrzydlate obrazy
107 Gra z przestrzenią i czasem
109 *Rytmy Pamięci*
110 *Zapomniany Horyzont* — spektakl pulsujących form — poliptyk
113 Namiętność i ład
115 Wieloaspektowość kreacji malarskiej. Cykle malarskie 1979—2018
126 *Konteksty przestrzeni autorskiej*

132 Dokumentacja: wystawy, obrazy

163 Bibliografia
165 Nota o autorze
166 Summary

Kup książkę

Bibliografia

Arendt H.: *Myślenie*. Przeł. H. Buczyńska. Warszawa, Czytelnik, 2002.

Białostocki J.: *Pięć wieków myśli o sztuce*. Warszawa, PWN, 1976.

Bloom A.: *Umysł zamknięty*. Przeł. T. Bieroń. Poznań, Zysk i S-ka, 1987.

Borges J.L.: *Twórca*. Przeł. Z. Chądzyńska, K. Rodowska. Warszawa, Prószyński i S-ka, 1998.

Broch H.: *Kilka uwag o kiczu i inne eseje*. Przeł. D. Borkowska, J. Garewicz, R. Turczyn. Warszawa, Czytelnik, 1998.

Brun J.: *Pascal*. Przeł. A. Chodorowska-Kłosińska. Warszawa, Prószyński i S-ka, 2000.

Chiaromonte N.: *Listy do Muszki*. Przeł. A. Kreisberg. Gdańsk, Fundacja Terytoria Książki, 2018.

Czarnowski S.: *Kultura*. W: *Antropologia kultury*. Cz. I. Oprac. G. Godlewski. Red. A. Mencwel. Warszawa, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, 1995.

Dudek Z.W., Pankalla A.: *Psychologia kultury — doświadczenie graniczne i transkulturowe*. Warszawa, Eneteia Wydawnictwo Psychologii i Kultury, 2008.

Eco U. et al.: *Historia piękna*. Przeł. A. Kuciak. Poznań, Dom Wydawniczy Rebis, 2005.

Eco U.: *Interpretacja i nadinterpretacja*. Przeł. T. Bieroń. Kraków, Znak, 1996.

Eco U.: *Sześć przechadzek po lesie fikcji*. Przeł. J. Jarniewicz. Kraków, Znak, 1996.

Eco U.: *Sztuka i piękno w średniowieczu*. Przeł. M. Olszewski, M. Zabłocka. Kraków, Znak, 1997.

Gadamer H.-G.: *Prawda i metoda. Zarys hermeneutyki filozoficznej*. Przeł. B. Baran. Warszawa, PWN, 2007.

Hegel G.W.F.: *Wykłady o estetyce*. T. 1. Przeł. J. Grabowski, A. Landman. Warszawa, PWN, 1964.

Heidegger M.: *Fenomenologia egzystencjalna*. Przeł. B. Chwedeńczuk. Warszawa, Instytut Wydawniczy PAX, 1972.

Herbert Z.: *Do Ryszarda Krynieckiego — list*. W: Idem: *Raport z oblężonego Miasta i inne wiersze*. Wrocław, Wyd. Dolnośląskie, 1998.

Huizinga J.: *Jesień średniowiecza*. Przeł. H. Stiller. Kraków, Wydawnictwo Vis-á-vis Etiuda, 2016.

Jarzębski J.: *Schulz*. Wrocław, Wyd. Dolnośląskie, 1999.

Kania I.: *Ścieżka nocy*. Kraków, Znak, 2001.

Kołodziejczyk L.: *Katalog wystawy indywiualnej*. Katowice, Klub Marchołt, 1979.

Lis Z.: *Ocena dorobku artystycznego oraz pracy kwalifikacyjnej Lecha Kołodziejczyka opracowana w związku z przewodem kwalifikacyjnym II st. w dyscyplinie artystycznej — malarstwo, wszczętym przez Wydział*

Kup książkę

Malarstwa i Rzeźby ASP we Wrocławiu. Katowice, Uniwersytet Śląski w Katowicach, 2001.
Marinetti T.F.: *Manifest futuryzmu*. Przeł. M. Czerwiński. W: *Artyści o sztuce. Od van Gogha do Picassa*. Wyb. i oprac. E. Grabska, H. Morawska. Warszawa, PWN, 1969.
Maritain J.: *Creative Intuition in Art and Poetry*. New York, Mass Market Paperback, 1953.
Mickiewicz A.: *Pieśń filaretów*. W: Idem: *Poezje*. T. 1. Kraków, Krakowska Spółdzielnia Wydawnicza, 1922.
Mistrz Eckhart: *Kazania i traktaty*. W: Idem: *Mowy pouczające*. Przeł. J. Prokopiuk. Warszawa, Instytut Wydawniczy PAX, 1988.
Morawski S.: *Główne nurty estetyki XX wieku*. Wrocław, Wiedza o Kulturze, 1992.
Nietzsche F.: *Narodziny tragedii*. Przeł. G. Sowinski. Kraków, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2011.
Pascal B.: *Myśli*. Przeł. T. Żeleński-Boy. Wyd. 3. Warszawa, Instytut Wydawniczy PAX, 1958.
Paźniewski W.: *Gry losowe*. Katowice, Śląsk, 2017.
Read H.: *Sens sztuki*. Przeł. K. Tarnowska. Warszawa, PWN, 1965.
Rousseau J.-J.: *Emil czyli o wychowaniu*. Przeł. W. Husarski. Wrocław, Zakład im. Ossolińskich, 1955.
Rzepińska M.: *Siedem wieków malarstwa europejskiego*. Wrocław, Zakład im. Ossolińskich, 1986.
Tatarkiewicz W.: *Dzieje sześciu pojęć*. Warszawa, PWN, 1976.
Tatarkiewicz W.: *Historia estetyki*. T. II. Wrocław—Kraków, Zakład im. Ossolińskich, 1960.
Tatarkiewicz W.: *Historia estetyki. Z estetyką średniowiecza*. Warszawa, Arkady, 1988.
Tatarkiewicz W.: *Wielkość i upadek piękna*. „Studia Filozoficzne" 1970, nr 1.
Tischner J.: *Wobec wartości*. Poznań, W drodze, 1982.
Włodarczyk-Kulak A., Kulak M.: *O sztuce nowej i najnowszej*. Warszawa, Wyd. Szkolne PWN, 2010.
Zagajewski A.: *Obrona żarliwości*. Kraków, Wyd. „a5", 2002.
Życiński J.: *Trzy kultury*. Poznań, W drodze, 1990.

Kup książkę

Nota o autorze

Lech Kołodziejczyk — absolwent ASP Kraków, Wydział Grafiki w Katowicach. Dyplom uzyskał w 1978 roku. W roku 1980 rozpoczął pracę w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach . Od roku 2010 profesor w Instytucie Sztuki UŚ w Cieszynie. W latach 2004—2014 kierownik Katedry Malarstwa Instytutu Sztuki UŚ w Cieszynie. Od początku lat 80. zrealizował kilka obszernych cykli malarskich, z których najważniejsze to *Kosmogonie*, *Księga Słońca*, *Głowy*, *Rytmy Pamięci*, *Ogrody Ciemności*, *Wirtualne Ikony*, *Metafizyczny Zachód Słońca*, w których podejmuje szerokie spektrum twórczych poszukiwań, wynikających z osobistych doświadczeń, przeżyć, refleksji artykułowanych poprzez autorski, rozpoznawalny język artystyczny. Zorganizował około 100 wystaw indywidualnych, uczestniczył w ponad 80 wystawach zbiorowych w kraju i zagranicą. Jest autorem publikacji naukowych *Wielość przestrzeni* oraz *Rytmy Pamięci*. Obecnie pracuje nad zbiorem esejów pt. *Malarstwo jako forma kontaktu z własnym doświadczeniem egzystencjalnym*.

Kup książkę

The Memory of Time — Painting in the Time of Spiritual Bankruptcy

Summary

The publication entitled *The Memory of Time – Painting in the Time of Spiritual Bankruptcy* includes over 50 essays pondering various issues of contemporary art in the context of my own experience as a painter, in addition to comments and reflections pertaining to variegated creation-related notions revealed in the course of creative processes during my artistic activity. The analysis of the so-called creative programme of particular painting series: *Fantomanie, Kosmogonie, Księga Słońca, Głowy, Rytmy Pamięci, Ogrody Ciemności, Baśniowe Fantazje, Wirtualne Ikony* is an attempt to present and describe ideas- and themes-related assumptions of individual artistic productions, as well as to specify the character of their painting language that would correspond to the content and idea expressed by them.

Another part of the publication consists of illustrative material – photographs documenting particular works of painting created throughout the 40-year period of my artistic activity. The texts and paintings documentation compose a consistent whole, while the truth and authenticity of individual authorial experience of painting add credibility and substance to the content of the essays. What is pivotal idea here and what constitutes the kernel of both theoretical part (essays, comments) and illustrative material is an attempt at presenting the dramatic withdrawal, atrophy, one may even say bankruptcy of experiencing spiritual space, which is palpable in productions of so-called contemporary art. Philosophical considerations, reflections of such authors as Plato, Saint Augustin, Pseudo-Dionysius, Robert Grosseteste, Saint Bonaventura, or Meister Eckhart referring to the activity in the realm of art, seem today so distant and so unfitting the contemporary mental space, that the awareness of cultural crisis, of disappearing elementary reference points become a dramatic sign of the nowadays cultural disintegration. Within this shattered, fragmented space my painting activity externalizes the voice of a human individual searching for those ignored, unwanted, omitted spiritual spaces, the traces of understanding with great artistic tradition, with efforts of many old masters who wrote, but also materialized through art their great intentions, ideas, creative plans.

Kup książkę

Key words

painting workshop, creative element, artistic voice, space of intense reflection, subjective pole, formulaic habits, spiritual aspect of existence, ordered reality, inner activity, creative predispositions, technical background, transcending the sphere of matter, technical virtuosity, opulence of content, mysteriousness, visionarieness, universal values, infinity, visionary beings, a shaman-painter, religious (birth)marks, painting phenomenon, inner activity, metamorphosis, existential confines, authorial self-analysis, creativity, works, cultural pluralism, artwork status, egalitarianazation of cultural phenomena, artefact, imagination, responsibility, beauty, hierarchy, creative potential, specialization, ideal, value, perfection, internal imperative, consciousness, selection, reduction, synthesis, reproduction, interpretation, transformation, commensurateness, incommensurateness, antinomy, intuition, schema, chromatics, achromatics, harmony, dysonans, concentration, authenticity, abstracting, ritual, identity, sacred space, emanation, braveness of acting, neutrality, authority, mystery, transcendence, fragmentation of contemporary world, semantic chaos, epistemological space, axiological space, reality of painting, extension of the current creative domain, cultural contexts, the role of imagination, in-depth reflection, universal element

Kup książkę

Na okładce wykorzystano zdjęcia autorstwa Waldemara Gizy obrazów Lecha Kołodziejczyka: pierwsza strona okładki (*Płonące Miasto* z cyklu *Głowy*, 2001, olej, płótno, 110 × 170), druga strona okładki (*Jesienne Słońce* z cyklu *Księga Słońca*, 1995, olej, płótno, 100 × 160), skrzydełko tylne (*Pusta Przestrzeń nr 10* z cyklu *Głowy*, 2010, olej, płótno, 100 × 160). Zdjęcie portretowe autora książki, zamieszone na przednim skrzydełku jest autorstwa Agnieszki Jaworskiej. W części *Dokumentacja: wystawy, obrazy* wykorzystano zdjęcia autorstwa: Jerzego Pustelnika (fot. 1—13), Waldemara Gizy (fot. 14—21) oraz Władysława Kołodziejczyka (fot. 22—29).

Redaktor inicjujący
Szymon Hantkiewicz

Opracowanie redakcyjne
Magdalena Kopeć

Korekta
Barbara Jagoda

Projekt okładki, układu typograficznego oraz łamanie
Paulina Dubiel

Copyright © 2020 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3718-0 (wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3719-7 (wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. PN 3949. Liczba arkuszy drukarskich 10,5.
Liczba arkuszy wydawniczych 10,5. Cena 59,90 zł (w tym VAT).
Publikację wydrukowano na papierze offsetowym klasy III 90 g/m^2
oraz na papierze kredowym 130 g/m^2.
Do składu użyto kroju pisma Karmina oraz Karmina Sans
(autorstwa Veroniki Burian & José Scaglionego / TypeTogether).
Druk i oprawę wykonano w drukarni:
Volumina.pl Daniel Krzanowski (ul. Księcia Witolda 7—9, 71-063 Szczecin)

Kup książkę